BELEIDSKADER VEILIGHEID 2021-2024

Gemeente Groningen

VOORWOORD

Groningen groeit. De komende jaren worden miljoenen geïnvesteerd in leefklimaat, de aantrekkingskracht en bereikbaarheid. Overal wordt gebouwd aan de groei van Groningen. Om in vrijheid te kunnen wonen, werken en leven vormt een veilig Groningen hiervoor de basis.

Lokale veiligheid gaat steeds vaker om ontwikkelingen die zich ver van huis voordoen – denk aan de verspreiding van desinformatie rondom verkiezingen of hacks vanuit een zolderkamer waar ook ter wereld – die gevolgen kunnen hebben voor onze lokale samenleving.

We laten met dit beleidskader zien wat onze ambities zijn en - belangrijker nog - wat we de komende jaren gaan doen om deze ambities te realiseren. Door de komende vier jaren een viertal ambities prioriteit te geven willen we ervoor zorgen dat Groningen een aangename, levendige, maar bovenal veilige gemeente is en blijft.

Thema's zoals maatschappelijke onrust en polarisatie, jeugd en veiligheid en georganiseerde criminaliteit zijn niet meer weg te denken. Nieuw in dit veiligheidsbeleid is digitale veiligheid. Steeds vaker werken wij vanuit huis en regelen wij zaken online. Dit is niet zonder risico. Denk hierbij aan ransomware aanvallen en phishing.

Het organiseren van lokale veiligheid is om meerdere redenen complex. Veiligheidsbeleid raakt al heel snel andere beleidsterreinen. Zo zien we veel thema's op het snijvlak van veiligheid en zorg, denk aan problematische jeugdgroepen en personen met verward gedrag. En er zijn veel partijen betrokken, want een gemeente veilig houden doen we met elkaar.

Als gemeente treden we op als regisseur en bevorderen en bewaken we de samenwerking en afstemming met onze partners. We houden de basisveiligheid op orde met inzet van politie, handhavers, jongerenwerkers en bewoners. Daarnaast investeren we in het faciliteren van samenwerking op het grensvlak van veiligheid, preventie en zorg, bijvoorbeeld in de vorm van het Zorg-en Veiligheidshuis.

De komende vier jaar willen we voortvarend aan de slag met deze ambities en prioriteiten. Zo volgen concrete uitvoeringsplannen voor de aanpak ervan. Aangezien ontwikkelingen op het gebied van criminaliteit en veiligheid elkaar snel opvolgen houden we trends en actuele thema's scherp in de gaten. Ik nodig iedereen uit om met initiatieven te komen die bijdragen aan de veiligheid van de gemeente. Als het nodig is, stellen we onze prioriteiten tussentijds bij. Een veilig Groningen maken we tenslotte samen!

Burgemeester Koen Schuiling

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1

Inleiding

1.1. Veiligheidskader 2021-2024 5

1.2. Leeswijzer 5

Hoofdstuk 2

Missie, prioriteiten en uitgangspunten

2.1. Missie 6

2.2. Prioriteiten 6

2.2. Uitgangspunten 6

1. We verstevigen onze informatiepositie
2. We vinden de balans tussen preventie, zorg en repressie
3. We werken gebiedsgericht
4. We werken vernieuwend met innovatie, technologie en kennis
5. Veiligheid maken we samen

Hoofdstuk 3

Ambities 2021-2024 8

Ambitie 1: Ondermijning steviger aanpakken 9

Ambitie 2: Digitale veiligheid vergroten 10

Ambitie 3: Maatschappelijke onrust en polarisatie 11

Ambitie 4: Effectieve verbinding van Veiligheid en Zorg 12

Hoofdstuk 4

Financiën 15

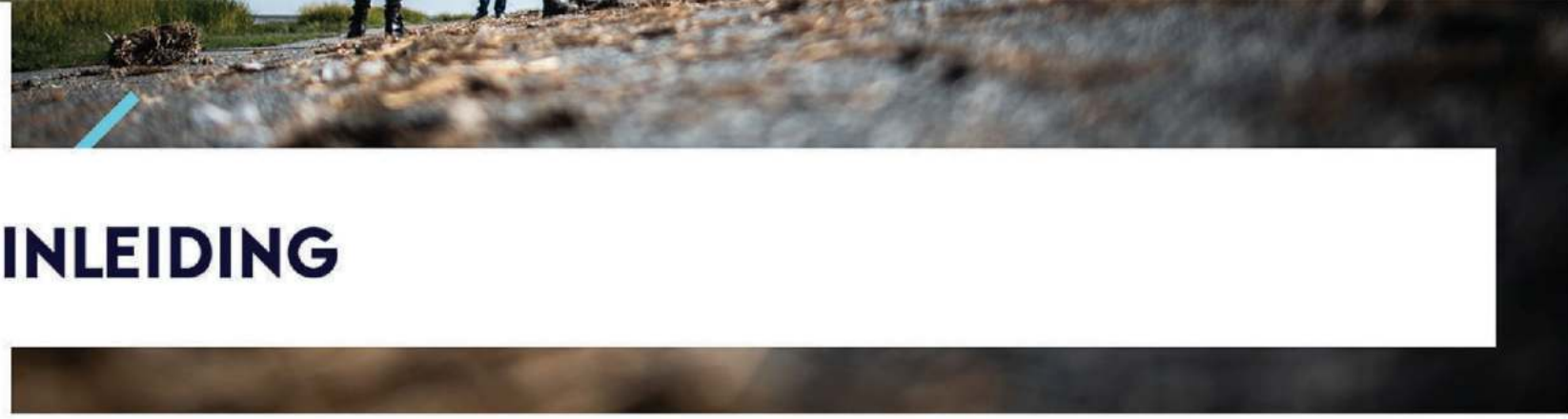

INLEIDING

VEILIGHEIDSKADER 2021-2024

Dit beleidskader gaat over de veiligheidsambities van de gemeente Groningen voor de periode 2021-2024. De Politiewet en de Gemeentewet schrijven voor dat gemeenten ten minste eenmaal per 4 jaar een plan vaststellen met de visie, strategische doelen, uitgangspunten en prioriteiten op gebied van veiligheid. Als een van de grootste gemeenten van Nederland kent Groningen stevige veiligheid- en leefbaarheidsvraagstukken. In dit plan formuleren we onze visie en strategie om Groningen veilig te houden. De centrale vraag in dit beleidskader: *Welke veiligheidsrisico's en dreigingen zien we op onze samenleving afkomen en op welke manier willen we die het hoofd bieden?*

AFBAKENING

Het gemeentelijk veiligheidsbeleid kent een sociaal en een fysiek deel. Sociale veiligheid betreft de veiligheid rond sociale relaties en activiteiten en gaat om het ondersteunen van veilig samenleven, met aandacht voor zaken als: inbraken, (jeugd)overlast, criminaliteit en radicalisering. De zorg voor fysieke veiligheid omvat de zorg voor verkeersveiligheid, bouwveiligheid (constructieve veiligheid, sloopveiligheid, brandveiligheid, omgevingsveiligheid en strijdig gebruik van gebouwen en gronden) en externe veiligheid (de voorbereiding op crisis- en rampenbestrijding).

Dit beleidskader richt zich met name op sociale veiligheid. Het beleid dat zich richt op fysieke veiligheid is in 2019 met het vaststellen van het Beleidsplan Veiligheidsregio Groningen 2019-2022 in de gemeenteraad vastgesteld. Hierin staan de ambities en doelstellingen van de gemeenten uit de Veiligheidsregio Groningen met betrekking tot de brandweer, risicobeheersing, crisisbeheersing, GHOR en de meldkamer.

In het uitvoeringsprogramma geven we aan hoe we uitvoering gaan geven aan onze ambities, samen met onze partners. Hierin beschrijven we wat we doen op het gebied van leefbaarheid & overlast, Drank- en Horecawet, evenementen, demonstraties en brandveiligheid. Daarnaast gaan we in op bestaand beleid zoals prostitutiebeleid, High Impact Crimes, evenementen en beleid gericht op coffeeshops. Met onze uitvoering willen we de ervaren overlast zoveel mogelijk voorkomen en terugdringen en ervoor zorgen dat we Groningen veilig houden.

VEILIGHEID IN CONTEXT

In 2019 zijn Groningen, Haren en Ten Boer één gemeente gaan vormen. Met een gemeente die groeit, is niet alleen het aantal veiligheid en leefbaarheidsvraagstukken in de wijken, de dorpskernen gegroeid, maar ook de aard van de vraagstukken veranderd. Zoals de risico's die schuilen in groeiende leegstand van agrarisch vastgoed in afgelegen gebieden.

Er is een actieve afstemming en uitwisseling met de aangrenzende beleidsterreinen en partners, verwoord in onder andere de volgende beleidsdossiers en convenanten:

- Drank- en horecabeleid
- Convenant veilig uitgaan
- BIBOB beleid
- Evenementenvergunningenbeleid
- Prostitutiebeleid
- Programma Positief Opgroeien
- Meerjarenprogramma Psychische Kwetsbare Personen
- Regiovisie aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling in Groningen
- Convenant Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)
- Convenant Zorg-en Veiligheidshuis
- Convenant Persoonsgerichte Aanpak voorkomen Radicalisering en Extremisme
- Regionaal beleidsplan politie Noord-Nederland
- Regionaal Beleidsplan van de Veiligheidsregio

- Voor het onderwerp verkeersveiligheid wordt verwezen naar het programma Verkeer.
- Veiligheid in de bebouwde omgeving staat in de Woonvisie.
- Voor aardbevingen hebben we een apart programma. Dit onderwerp houdt ons allen bezig, daarom krijgt dit thema (integrale) aandacht binnen het programma Aardbevingen Zaken.

LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 omschrijven we onze onze missie en uitgangspunten.
In hoofdstuk 3 introduceren we de 4 ambities en beleidsdoelen waar we de komende 4 jaar op inzetten.
In hoofdstuk 4 staat het financiële kader.

MISSIE, PRIORITEITEN EN UITGANGSPUNTEN

MISSIE

Veiligheid gaat verder dan de afwezigheid van geweld en een veilige leefomgeving. Veiligheid is een dynamisch en veelzijdig begrip en tegelijkertijd de absolute voorwaarde voor samenleven.

Onze missie is een aantrekkelijk Groningen waar inwoners en bezoekers zich welkom, thuis en veilig voelen. Een gemeente met minder overlast en criminaliteit. Een aanpak met balans tussen preventie, zorg en repressie. Met betrokkenheid en inzet van onze partners en onze inwoners. Een Groningen dat in staat is om de huidige en opkomende veiligheidsproblematiek het hoofd te kunnen bieden.

Als een van de grootste gemeenten van Nederland kent Groningen welvaart, cultuur en innovatie. Groningen kenmerkt zich ook als kennisstad. Dit maakt de gemeente ook een doelwitrijke omgeving vol mensen, gebouwen, wegen en bedrijven, die op talloze manieren bedreigd kunnen worden. Wij zien het als onze opdracht om samen met partners te zorgen voor een veilig Groningen!

PRIORITEITEN

De veiligheidsontwikkelingen en -dreigingen laten zien dat de volgende veiligheidsvraagstukken vragen om een versterkte aanpak:

- Ondermijning
- Digitale dreigingen & criminaliteit
- Maatschappelijke onrust & polarisatie
- Verbinding tussen het veiligheid- en zorgdomein met als speerpunten jeugd en personen met verward gedrag

Vooral op deze vier ambities willen wij onze aandacht vestigen en onze inzet versterken. Door deze 4 ambities te prioriteren en hier onze inzet op te focussen boeken we resultaat op de meest urgente vraagstukken. In ons uitvoerings-programma gaan we in op wat we doen, zowel op de geprioriteerde als niet-geprioriteerde thema's. Door middel van ketensamenwerking, uitwisseling van kennis en expertise en het evalueren van *best practices* werken we in ieder geval doorlopend aan verbetering op alle gebieden. Van overlast tot ondermijning, van digitale veiligheid tot demonstraties, en van evenementen tot high impact crimes. En dat blijven we doen.

Daarbij zijn we ons ervan bewust dat de genoemde prioriteiten nauwelijks los van elkaar beschouwd kunnen worden. Veel ondermijnende criminaliteit uit zich op digitale wijze terwijl de aanpak van criminele jeugdgroepen een belangrijke zorg-component kent. En alhoewel maatschappelijke onrust een veiligheidsthema is, zijn het niet alleen de wijkagenten maar ook de opbouwwerkers van de WIJ-teams en boa's die in belangrijke mate onze voelsprieten in de wijken en dorpen vormen.

Veiligheidsproblematiek is niet altijd voorspelbaar zoals de coronacrisis scherp duidelijk maakt. Naast het aanbrengen van focus is het daarom noodzakelijk ruimte beschikbaar te hebben om flexibel in te kunnen spelen op actuele problemen of urgente situaties die zich in het veiligheids-domein kunnen voordoen. Dergelijke acute veilig-heidsproblemen vragen niet gelijk om wijzigingen binnen de prioritering van het beleidskader maar kunnen effect hebben op het uitvoeringsprogramma.

UITGANGSPUNTEN

1. **We verstevigen onze informatiepositie**
   We analyseren gebeurtenissen, signalen en trends en brengen risico's en ondermijnend en crimineel gedrag in beeld. Dit vormt de basis voor het signaleren van ontwikkelingen en het nemen van maatregelen. Het belang van intelligence en de mogelijkheden op dit gebied nemen snel toe. Daar gaan we nog meer op inspelen vanuit veiligheid. Uiteraard is privacy een cruciaal en continu aandachtspunt bij informatiegestuurd werken.

2. **We vinden de balans tussen preventie, zorg en repressie**
   In onze aanpak streven we naar de juiste balans tussen repressie, zorg en preventie. Voorkomen waar dat kan. Problemen aanpakken door er op tijd bij te zijn. Het bieden van hulp op de plaatsen en de tijdstippen waar dat nodig is, door een effectieve verbinding van veiligheid en zorg.
   We streven naar een optimaal effect door een goed afgestemde toepassing van bestuurlijke en strafrechtelijke interventies in combinatie met een pakket maatregelen gericht op (na)zorg en preventie. De WIJ-organisatie is hierin een belangrijke partner.

3. **We werken gebiedsgericht**
   Elke wijk of buurt en elk dorp in Groningen heeft zijn eigen identiteit, dynamiek en veiligheids-vraagstukken. Mede daarom werken we gebiedsgericht. Dit doen we door afstemming op tactisch en operationeel niveau met onze partners zoals politie en de WIJ over onze gebiedsgerichte inzet. Ook als de situatie erom vraagt, zoals tijdens Oud & Nieuw, leveren we maatwerk per straat of dorp. Voor en door de bewoners zetten we bij wijkvernieuwing in op verbetering van veiligheid en het veiligheids-gevoel in de buurt.
   Op basis van ondermijningsanalyses, cijfers over onveiligheidsgevoelens en ervaren overlast vallen de noordelijke wijken van Groningen op. Daarom vormt veiligheid/ondermijning 1 van de 5 pijlers in het meerjarig programma Groningen Noord. We werken in dit programma in samenhang aan de ontwikkeling van de noordelijke stadswijken en het gebiedsgericht versterken van veiligheid.

4. **We werken vernieuwend met innovatie, technologie en kennis**
   Groningen is een broedplaats van innovatie. De Rijksuniversiteit Groningen en Hanzehogeschool maken onze gemeente tot een van de belangrijkste kenniscentra in het land. Wij staan in nauw contact en bevorderen in verschillende vormen kennisuitwisseling en innovatie.
   Ook verkennen we nieuwe digitale handvatten die onze informatiepositie versterken door middel van verbeterd inzicht in de eigen systemen, aangevuld met Open Source Intelligence (OSINT).

5. **Veiligheid maken we samen**
   We onderstrepen het belang van een integrale aanpak. De beschreven opkomende thema's vereisen samenwerking met de strafrechtketen. Werken aan veiligheid doorkruist daarnaast de gehele gemeentelijke organisatie.
   Inwoners en partners nemen ook hun verantwoordelijkheid. Initiatieven van inwoners en ondernemers die bijdragen aan de doelen van dit beleid worden ondersteund. Ten behoeve van de informatiepositie is een goede vertrouwensrelatie met ondernemers en inwoners van Groningen van belang.

AMBITIES

De onderwerpen die we in dit beleidskader als zwaartepunt benoemen zijn de thema's waar we de komende jaren extra aandacht aan besteden in beleid en aanpak. De keuze voor deze prioriteiten is gebaseerd op de veiligheidsanalyse, veiligheidsmonitor, gesprekken met inwoners en partners en de input van de gemeenteraad op 2 september 2020.

Het gaat om de volgende veiligheidsvraagstukken:

- Ondermijning steviger aanpakken
- Digitale veiligheid vergroten
- Maatschappelijke onrust en polarisatie
- Effectieve verbinding veiligheid en zorg

ONDERMIJNING STEVIGER AANPAKKEN

INLEIDING

Met grote regelmaat zien we hoe de georganiseerde misdaad zich manifesteert op lokaal niveau: drugsvangsten, witwaspraktijken in vastgoed, corruptie, intimidatie en fraude. Deze vorm van criminaliteit is niet direct zichtbaar, maar het effect is groot: het ontwricht de samenleving en ondermijnt de rechtstaat. Bij ondermijning zetten criminelen legale middelen in om op illegale wijze geld te verdienen. Zo raken boven-en onderwereld met elkaar vermengd. Daar waar de grens tussen het legale en illegale poreus is steekt ondermijning direct de kop op. Inwoners dienen te kunnen vertrouwen in de rechtstaat zoals zij dat doet in de waterwering, elk lek wordt gedicht.

Met ons Actieprogramma Ondermijning, vastgesteld in 2019, zetten we strafrechtelijke, bestuursrechtelijke en fiscale middelen en instrumenten in om het criminele ondernemersklimaat te verslechteren. We pakken zowel de criminelen als de achterliggende structuren aan. Onze focus ligt op witwassen/ vastgoed, fraude, milieucriminaliteit, motorbendes en mensenhandel.

WAAROM IS DIT EEN PRIORITEIT?

- Georganiseerde criminaliteit kenmerkt zich bij uitstek door dynamiek, innovatie en onder de radar blijven. Criminelen buiten onze zwaktes uit ten behoeve van het eigen succes.
- Er is vaak sprake van ernstig slachtofferschap met langdurige gevolgen. Bovendien is er zonder goede hulp een grote kans om opnieuw slachtoffer te worden. Jonge mensen zijn veelal slachtoffers van uitbuiting. Dit wordt onder meer zichtbaar bij loverboy problematiek;
- Het vergroten van inzicht in de aard en omvang van de problematiek is noodzakelijk zodat we als overheid en samenleving effectief kunnen zijn om ondermijning, inclusief mensenhandel, te voorkomen en te stoppen;
- De coronacrisis creëert economische onzekerheid. Dit vormt een risicofactor. Ondernemers en inwoners zijn sterker geneigd ondermijning door criminele organisaties te faciliteren in financieel onzekere tijden;

WAT IS ONZE AMBITIE?

Onze ambitie is om blijvend inzicht te hebben in ondermijnende criminaliteit en om ondermijnende activiteiten succesvol te voorkomen, aan te pakken en terug te dringen. Onze aanpak resulteert in het verstoren van criminele processen en aanpakken van criminele netwerken. En we willen herhaald daderschap effectief voorkomen.

INZICHT	VOORKOMEN	AANPAKKEN

HOE WILLEN WE DAT BEREIKEN?

- We verbreden en bouwen de aanpak met ondersteuning van ons RIEC-samenwerkingsverband uit. Door barrières op te werpen en zo de criminele ondermijnende processen zoveel mogelijk te verstoren willen we ondermijning in al haar facetten aanpakken.
- We vergroten de kennis, expertise en weerbaarheid van de eigen organisatie en dat van inwoners en partners. Dit doen we onder meer door deelname aan de City Deal 'Zicht op Ondermijining' waarmee we inzicht verkrijgen in patronen binnen georganiseerde ondermijnende criminaliteit, gelegenheids-structuren en kwetsbare sectoren en branches.[1]
- We vergroten de maatschappelijk weerbaarheid en verkleinen de voedingsbodem voor criminaliteit. We willen voorkomen dat kwetsbare personen, vooral jongeren, worden geïntimideerd en/of verleid om af te glijden naar de criminaliteit. Dit doen we onder meer met een actielijn in de Regiodeal Groningen Noord.[2]
- We versterken onze informatiepositie om meer en beter zicht te krijgen in vitale schakels, in lokale en regionale patronen en in het businessmodel van ondermijnende criminaliteit.
- We formuleren voor 2022 een integrale programma-aanpak van seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting gericht op maatwerk en adequate samenwerking tussen alle veiligheid-en zorgketenpartners.

1. Het doel van de City Deal, een samenwerkingsproject tussen gemeenten, is om de preventieve aanpak van ondermijnende criminaliteit te versterken door de informatiepositie van gemeenten te verbeteren.
2. Gemeente Groningen heeft de Regiodeal Groningen Noord gesloten met het Rijk. Met een langjarig integraal programma - waaronder de actielijn: veilig en prettig samenleven - geven we een impuls aan de ontwikkeling van de noordelijke stadswijken.

DIGITALE VEILIGHEID VERGROTEN

INLEIDING

Digitalisering van onze samenleving is niet meer weg te denken. Nu onze informatie – en netwerksamenleving steeds complexer wordt, vraagt dit om een brede digitale veiligheidsagenda waarbij we inzetten op het monitoren en bestrijden van cybercriminaliteit in de breedste zin van het woord en voorbereid zijn op een cybercrisis en de gevolgbestrijding. Complexiteit, onvoorspelbaarheid en de impact op onze samenleving is groot bij digitale dreigingen. Incidenten kunnen snel en op grote schaal effect hebben op allerlei domeinen en de samenleving hard treffen. En om daarop antwoorden te vinden, onderzoeken we met onze partners hoe we cyberveiligheid in onze gemeente kunnen vergroten. Vanuit de disciplines I&A, Economische Zaken en Openbare Orde en Veiligheid starten we een programma digitale veiligheid.

WAAROM IS DIT EEN PRIORITEIT?

- Digitale onveiligheid kan grote impact kan hebben op personen, gebieden, branches, bedrijven en infrastructuur en raakt daarmee het werkveld van het lokale veiligheidsdomein op veel fronten;
- We zien een verschuiving van fysieke criminaliteit naar digitale criminaliteit;
- Het aantal mogelijkheden voor cyberaanvallen en dreigingen neemt toe. Er is weinig voor nodig om een aanval uit te voeren;
- Veelal jongeren laten zich verleiden tot het plegen van internetcriminaliteit of misbruik door internetcriminelen;[1]
- De impact van cybercriminaliteit op slachtoffers is groot, in de persoonlijke sfeer én zakelijk voor bedrijven en instellingen;
- Weerbaarheid en bewustwording van ondernemers, inwoners en instellingen blijft achter. Veel inwoners en bedrijven lijken digitale risico's te onderschatten waar door ze gemakkelijk doelwit en slachtoffer worden;
- Bij crisissen speelt de dreiging van cyber een steeds grotere rol, terwijl we nog relatief weinig ervaring hebben in het oefenen met cybercrisismanagement.

1. In de eerste helft van 2020 valt bij de geregistreerde cybercrime in de provincie Groningen op dat cyberdaders voor het merendeel in de leeftijdscategorie 12-17 jaar en 18-22 jaar vallen, circa110 van de circa 270 daders.

WAT IS ONZE AMBITIE?

Een digitaal veilig(er) Groningen voor inwoners, ondernemers, bezoekers en organisaties.

HOE WILLEN WE DAT BEREIKEN?

Onze aanpak voor een digitaal veilig(er) Groningen bestaat uit drie actielijnen.

1. **Eigen huis op orde**
   Inwoners en ondernemers moeten er op kunnen vertrouwen dat informatie bij de gemeente in goede handen is. Daarom blijven we investeren in de informatiebeveiliging van de eigen organisatie en bewustzijn van digitale risico's voor alle ambtenaren en bestuurders.

2. **Voorbereid zijn op cybercrisis-en incidenten en gevolgbestrijding**
   Samen met Veiligheidsregio en politie zetten we in op het versterken van ons analysevermogen zodat we anticiperend kunnen handelen op risico's. We ontwikkelen cybercrisismanagement dat zich richt op het versterken van het vermogen om organisatiebrede en maatschappelijke gevolgen van ICT-incidenten zoveel mogelijk te beperken. Samen met de Veiligheidsregio beschrijven we de aanpak van cybergevolgbestrijding met een crisisplan waarin staat wat te doen, door wie in geval van een digitale calamiteit.

3. **Voorkomen en bestrijden van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit**
   We vergroten bewustwording van digitale risico's bij inwoners, ondernemers en (grote) instellingen. Met deelname aan de City Deal Lokale weerbaarheid richten we ons op het vergroten van cyberweerbaarheid van jongeren. We participeren in een meerjarig, breed onderzoeks-en ontwikkelprogramma Cyberweerbaarheid Noord-Nederland, waarin onderwijsinstellingen, bedrijven en overheden samenwerken aan het vergroten van awareness en cyberweerbaarheid in Noord-Nederland. We werken met onze ketenpartners aan het bestrijden van cybercriminaliteit en ontwikkelen activiteiten om cybercriminaliteit te voorkomen.

MAATSCHAPPELIJKE ONRUST EN POLARISATIE

INLEIDING

Internationale conflicten en verdeeldheid bij (overheids-) beslissingen werken door in Groningen. We zien dit terug in een toename van activisme op concrete issues, van klimaat tot racisme en religie. We zien scherpere tegenstellingen in de samenleving en een toename van anti-overheidsgevoelens. Dit gaat gepaard met wantrouwen, spanningen, conflicten en emotionele uitingen, zowel online als offline. Dit kan leiden tot polarisatie en die is op lokaal niveau voelbaar en zichtbaar bij de vele protesten en demonstraties. Een verscherping van tegenstellingen kan resulteren in spanningen tussen groepen en gepaard gaan met risico's voor de openbare orde en veiligheid.
Dit heeft grote impact op de veiligheidsbeleving van Groningers. Daarom vormt het voorkomen van maatschappelijke onrust en inzet op depolarisatie een prioriteit.

Het aantal betogingen en demonstraties neemt toe. Op dit moment zien we in Groningen met name een toenemende polarisatie (en confrontatie) van voor-en tegenstanders van klimaatbeleid. Voorbeelden: klimaatactivisten die zich uitspreken over staatssteun aan de KLM en de boerenprotesten na de PAS-uitspraak. Tegelijkertijd is sprake van tijdelijke en fluïde coalities van activisten zoals bij het boerenprotest, klimaatissues en demonstraties tegen 5G. Het is moeilijk hier grip op te krijgen, aangezien niet altijd een afgebakende of stabiele groep kan worden aangesproken.

WAAROM IS DIT EEN PRIORITEIT?

- We zien toenemende maatschappelijke onrust: meer demonstraties en betogingen en heftiger discussies over duurzaamheid, racisme en religie;
- Het geweldsrisico bij acties van fluïde groepen ligt hoger, omdat zelfcorrectie lager is;
- Polarisatie bevordert wantrouwen, terwijl vertrouwen juist van groot belang is voor het gevoel van veiligheid;
- In veiligheidsgesprekken wordt urgentie gevraagd voor tegenstellingen en polarisatie die kunnen leiden tot discriminatie, vervreemding en radicalisering;

WAT IS ONZE AMBITIE?

We verstevigen onze signalerings-en interventiepositie om verscherping van polarisatie tegen te gaan en spanningen te verminderen. Om te voorkomen dat mensen overgaan tot radicaal gedrag realiseren we duurzame interventies samen met maatschappelijke organisaties en de veiligheidsketen.

HOE WILLEN WE DAT BEREIKEN?

- We verbreden onze (preventieve) aanpak van radicalisering, extremisme en polarisatie met toenemende anti-overheidssentimenten, bereidheid van vele actiegroepen om de wet te overtreden en gevaar van eenlingen. We gaan onze aanpak ook richten op virtuele aspecten: bijvoorbeeld digitaal haat zaaien en online aangejaagde ordeverstoringen;
- We richten ons op het versterken van de lokale samenwerking tussen professionals uit het sociale domein en het veiligheidsdomein en het sleuterfigurennetwerk. Dit doen we door van elkaar te leren op basis van casuïstiek, het delen van dilemma's, het opdoen van nieuwe kennis en het verbinden van interventies. Het primaire doel is nauwere samenwerking op het gebied van preventie, netwerkvorming en vroegtijdige signalering en interventie om problematisch gedrag te voorkomen;
- We verbeteren monitorings- en handhavings capaciteit ten tijde van demonstraties door de uitbreiding van (flexibel) cameratoezicht.

EFFECTIEVE VERBINDING VEILIGHEID EN ZORG

INLEIDING

Met de decentralisaties in het sociaal domein heeft de verbinding van veiligheid en zorg aan gewicht gewonnen voor het lokale veiligheidsbeleid. Ook in 2020 zijn nieuwe verantwoordelijkheden naar gemeenten gekomen zoals de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg.
Veel directer dan voorheen kan de gemeente passende combinaties van preventieve, zorg- en strafmaatregelen vaststellen en doorvoeren. Tegelijkertijd neemt de afgelopen jaren het aantal incidenten en vraagstukken op het snijvlak van veiligheid en zorg toe. We zien met name een toename van (veiligheids)incidenten met verward gedrag en vraagstukken rondom risicovol gedrag van jongeren. Het gaat om kwetsbare mensen, die de grip op hun leven (dreigen te) verliezen en een gevaar voor zichzelf of hun omgeving gaan vormen. Ook lopen deze inwoners een bovengemiddelde grote kans om zelf slachtoffer van criminaliteit of misbruik te worden. Passende zorg en ondersteuning kan veel leed voor de persoon zelf en de omgeving voorkomen.

De sociale gevolgen van de Coronacrisis zijn groot en al kwetsbare groepen worden hard geraakt, nieuwe kwetsbare groepen ontstaan.[1] Bestaanszekerheid is onzeker geworden en er dreigen financiële problemen. Financiële problemen staan vaak aan de basis van andere problemen zoals stress, eenzaamheid, schulden, huiselijk geweld, dakloosheid of leerachterstanden. Financiële problemen kunnen ook de aantrekkingskracht van criminaliteit groter maken.[2] Vroegtijdig ingrijpen voorkomt stapeling van sociale en financiële problematiek.

De prioriteiten binnen Veiligheid en Zorg

Jeugd en Veiligheid pagina 13

Personen met verward gedrag pagina 14

1. Verslag Werkgroep Sociale Impact van de Coronacrisis
2. Mensen met schulden komen acht keer vaker in aanraking met justitie, rapport Tijdelijke commissie Sociale Impact van het Coronavirus.

JEUGD EN VEILIGHEID

INLEIDING

Jaarlijks ontstaan er in Groningen gemiddeld twee nieuwe problematische jeugdgroepen. Daarbij zien we drie trends: verharding, toename van mobiliteit en verjonging. Jeugdgroepen en hun leden beperken zich niet altijd meer tot de wijk waarin zij wonen. Door de toegenomen mobiliteit van jongeren en de communicatie-mogelijkheden die de sociale media bieden, manifesteren veel jeugdgroepen zich ook in de binnenstad, in andere wijken en dorpen en digitaal. Het gedrag van problematische jeugdgroepen verhardt. De focus van deze groepen verlegt zich steeds meer naar criminaliteit, zoals cybercrime, straatroven, drugshandel, geweldsdelicten, roofovervallen en afpersing.

Daarnaast daalt de gemiddelde leeftijd van de leden van problematische jeugdgroepen, jongeren van 12, 13 en 14 jaar zijn lid van een jeugdgroep en vertonen crimineel gedrag. Ook komen we knelpunten tegen zoals passende huisvesting en begeleiding voor jongeren met multiproblematiek.

Aantal verdachten in Groningen
in de leeftijd 12 tot en met 17 jaar

	2016	2019
Overval	0	15
Straatroof	5	25
Mishandeling	94	78
Bedreiging	34	68
Openlijk geweld	31	44

Overzicht van cijfers uit politiegegevens op gebied van jeugd en ernstiger vormen van criminaliteit.

WAT IS ONZE AMBITIE?

We zorgen met partners die actief zijn op het gebied van zorg, ondersteuning, opvang en veiligheid dat de keten jeugd en veiligheid als geheel optimaal functioneert.

HOE WILLEN WE DAT BEREIKEN?

- We introduceren een ketenregisseur Veiligheid en Zorg om de regie en coördinatie in de keten te verbeteren.
- We leggen de focus op vroegsignalering en preventie waarbij we ons richten op risico-factoren en achterliggende problematiek (trauma, schooluitval, schulden, psychische problemen, verstandelijke beperking, verslavingen, eenzaamheid, problematische thuissituatie en het ontbreken van perspectief). Dit doen we onder meer met het project Veiligheid op Scholen.
- In onze aanpak streven we naar de juiste balans tussen repressie, zorg en preventie. Dit doen we samen met de WIJ organisatie, scholen, OM en politie.
- We gaan bij onze aanpak uit van de leefwereld van de jongeren en het gezin, met als doel het voorkomen van (herhaald) slachtoffer-en daderschap.
- We komen met een uitwerking voor een Top-X aanpak en een raming van de middelen die hiervoor nodig zijn. De focus ligt op plegers van delicten met grote impact op slachtoffers. Delicten zoals woninginbraken, overvallen, straatroven en ernstige geweldpleging. De plegers vertonen een hardnekkige criminele levensstijl in combinatie met ernstige problemen op het gebied van huisvesting, financiën/schulden, dagbesteding en/of werk, familierelaties en gedrag.
- We gaan in onze aanpak de ontwikkelingen rondom cybercrime en jeugd scherp in de gaten houden en we vergroten weerbaarheid van jongeren tegen cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit.

PERSONEN MET VERWARD GEDRAG

INLEIDING

Personen met verward gedrag veroorzaken bovengemiddeld vaak overlast en veiligheidsproblemen en zijn zelf het slachtoffer van misbruik en criminaliteit. Tegelijkertijd neemt de tolerantie in de samenleving af: mensen ervaren sneller overlast wanneer zij te maken hebben met mensen in de buurt die zich vreemd gedragen. Voor de inwoners die kampen met een opeenstapeling van problemen en de naaste omgeving, buren en wijk, is het noodzakelijk dat veiligheid-en zorgprofessionals elkaar weten te vinden in een gezamenlijke aanpak. Deze samenwerking helpt uiteindelijk de inwoner en heeft ook een positief maatschappelijk effect, namelijk een betere kwaliteit van leven en minder overlast en veiligheidsproblemen.

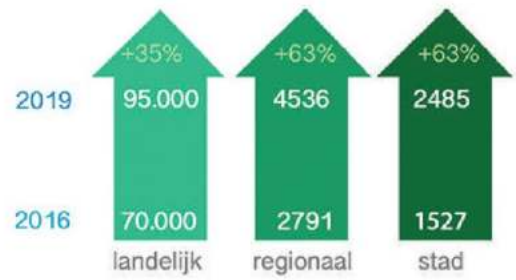

aantal geregistreerde meldingen bij de politie van personen met verward gedrag

Om (kwetsbare) inwoners te beschermen en grensoverschrijdend gedrag en onveilige situaties te voorkomen hanteren we een aanpak voor personen met verward gedrag. Een aanpak die gaat over preventie en vroegsignalering, hulp en begeleiding en gedwongen zorg. Binnen dit spectrum bevinden zich mensen die (tijdelijk) de grip op het leven kwijt zijn. Soms eenmalig of incidenteel, maar soms ook langdurig en in ernstige mate.

Het Schakelteam Aanpak Personen met Verward Gedrag heeft landelijke aandacht gegenereerd voor de noodzaak om veranderingen door te voeren. Dit gaat over taakopvattigen, samenwerking en knelpunten rondom woonplaatsbeginsel en financiering. Zeker wanneer (kwetsbare) personen een risico vormen voor de veiligheid van henzelf of hun omgeving moet een persoonsgerichte aanpak worden gerealiseerd: passende zorg en ondersteuning waarbij rekening gehouden wordt met alle levensgebieden, zoals wonen, inkomen, zorg en veiligheid.

Op basis van het advies van het Schakelteam hebben we een regionale aanpak ontwikkeld gericht op preventie en het voorkomen van recidive: het meerjarenprogramma Psychisch Kwetsbare Personen. We zetten ons in voor een samenleving waarin iedereen geholpen kan worden, op zijn of haar manier. Daarmee voorkomen we erger en houden we de samenleving veilig. Hoofddoelen van het programma zijn: voorkomen van psychische problemen (preventie), het verminderen van de kans op herhaling van psychische problemen, meer inclusie van mensen met een psychische kwetsbaarheid en versterking van de samenwerking tussen betrokken partners en interventies.
Het programma omvat een aantal projecten en pilots. We willen verder gaan en onze methodieken doorontwikkelen, waardoor we eerder en beter situaties inschatten en hier passende acties ondernemen.

WAT IS ONZE AMBITIE?

Met zorg-, veiligheid- en ondersteuningspartijen realiseren we een goed werkende aanpak van ondersteuning, opvang en zorg voor mensen met verward gedrag en hun omgeving.

HOE WILLEN WE DAT BEREIKEN?

- We intensiveren de verbinding van zorg en veiligheid, zowel bestuurlijk als ambtelijk en zowel op strategisch als op tactisch-operationeel niveau. We ontwikkelen gezamenlijke werkwijzen, methodieken en pilots met als doel van elkaar leren, te professionaliseren en de regie verder te versterken op het gebied van zorg, ondersteuning, opvang en veiligheid;

- We gaan onze aanpak meer richten op preventie en voorkomen van recidive. Daarbij focussen we op vroegsignalering en het voorkomen van intergenerationele overdracht;

- We vergroten onze kennis. We doen onderzoek naar de effecten van de Wet verplichte ggz en kijken naar mogelijke verbeteringen in onze aanpak en naar de samenloop met de wet zorg en drang. We voeren een onderzoek uit naar de problematiek van personen met verward gedrag.[1]

1. Onderzoekssubsidie is toegekend door ZonmW voor 'de proeftuin aard en aantal psychisch kwetsbare personen.

FINANCIËN

De gemeente Groningen heeft in haar begroting altijd een substantieel budget uitgetrokken voor veiligheid in Groningen. Daarnaast hebben we in het coalitieakkoord extra geld beschikbaar gesteld voor handhaving.

De direct aan het domein veiligheid toegewezen middelen betreffen naast de bijdrage aan onze strategische veiligheidspartners de Veiligheidsregio Groningen, het Zorg- en Veiligheidshuis Groningen en het RIEC-Groningen voornamelijk personeelskosten. Daarnaast wordt geld gereserveerd voor handhaving APVG 2021, Drank- en Horecawet, toezichthouders etc.

De voorgestelde maatregelen worden gedekt uit reguliere budgetten Veiligheid en budgetten van onze partners. De verdeling van de budgetten over de thema's wordt opgenomen in het Uitvoeringsprogamma. Voor een aantal maatregelen wordt een voorstel uitgewerkt inclusief de benodigde middelen.

Voor de Top X aanpak, een aanpak gericht op jongeren die delicten plegen met grote impact op slachtoffers, komen we met een raming van de middelen. Deze raming is sterk afhankelijk van de omvang van de groep jongeren waar de aanpak zich op gaat richten. De uitwerking betrekken we bij de voorbereiding van de begroting van 2022 of 2023.

Voor de uitbreiding van (flexibel) cameratoezicht om beter zicht te hebben op demonstraties komen we eveneens met een uitgewerkt voorstel en dit betrekken we bij de voorbereiding van de begroting van 2022.

Voor de Citydeal digitale weerbaarheid en de Regiodeal zijn projectgelden beschikbaar. Voor de ketenregisseur Veiligheid en Zorg geldt een incidentele financiering.

Beeldmateriaal:
Deon Prins
Stella Dekker Fotografie
Johan Bosma
Mariska de Groot
Henk Meijer
Gemeente
Groningen